

Advies 13-2004 - Programmatie van de chemische analyses van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor 2004. (dossier Sci Com 2003/34 – luik chemie)

Het Wetenschappelijk Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen geeft het volgende advies:

Inleiding.

De programmatie van de analyses voor 2004 van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen is vervat in één enkel document dat alle door de programmatie beoogde punten samenbrengt in een homogeen geheel.

Het advies van het Wetenschappelijk Comité wordt gevraagd met betrekking tot:

- De algemene programmatie van de analyses voor 2004;
- De relevantie van de gekozen kiemen, stoffen, matrices en staalnameplaatsen;
- De ontbrekende absoluut noodzakelijke gegevens met het oog op een wetenschappelijk correct gebruik van de resultaten.

Advies.

Het feit dat alle door het FAVV geprogrammeerde analyses zijn samengebracht in één enkel document geeft aan dat vooruitgang wordt geboekt bij de integratie van de verschillende diensten van het FAVV in een eengemaakte structuur.

Het is echter niet mogelijk de verschillende op te sporen stoffen in te delen volgens aard (residuen van bestrijdingsmiddelen, residuen van diergeneesmiddelen, contaminanten, toevoegingsmiddelen...). Bovendien is de hiërarchisering van de betrokken matrices erg complex. Het is bijgevolg niet mogelijk zich een beeld te vormen van de globale verdeling van de programmatie over de verschillende gebieden vervat in de programmatie.

Bovendien verschilt de terminologie gebruikt voor bepaalde stoffen of groepen van stoffen al naargelang van het gebied waar de controle wordt uitgevoerd.

Bepaalde informatie, onontbeerlijk voor het begrijpen van de grondslagen van de programmatie, is niet beschikbaar: kwantitatieve resultaten van de programmatie van 2002, kostprijs van de analyses en verdeling van het budget, verplichtingen voortvloeiend uit de Europese wetgeving...

Het Wetenschappelijk Comité verzoekt om deze informatie, net als naar een aantal andere, meer specifieke gegevens gevraagd bij het vooronderzoek van het dossier.

Het Wetenschappelijk Comité meent over het algemeen dat te veel middelen aan de grondstoffen worden besteed, meer in het bijzonder aan de diervoeders, in vergelijking met deze besteed aan de levensmiddelen, meer bepaald aan de verwerkte levensmiddelen en babyvoeding.

Het is niet mogelijk een volledige analyse te maken van alle elementen van de programmatie bij gebrek aan de eerder vermelde onontbeerlijke informatie. Niettemin kan enige commentaar worden geuit, die echter niet als alomvattend mag worden beschouwd:

- De programmatie lijkt ontoereikend op de volgende punten:
  - mycotoxinen in levensmiddelen (bijvoorbeeld aflatoxinen in pistachenoten en andere noten en gedroogde vruchten; DON, toxines HT-2 en T2 in andere graansoorten dan tarwe; fumonisinen in van maïs afgeleide producten zoals polenta; ochratoxine A in granen, vruchtensap, bier, wijn en koffie; patuline in vruchtensap; zearalenon dat moet worden opgespoord in dezelfde matrices als DON). Daarnaast is het belangrijk dat de programmatie een evenwicht nastreeft tussen de verschillende productiewijzen van deze levensmiddelen in de mate waarin die van invloed kunnen zijn op de gehalten aan mycotoxinen (gangbaar tegenover biologisch, industrieel tegenover ambachtelijk);
  - cadmium in schaal- en weekdieren en in plantaardige producten, en ook kwik en andere zware metalen in vis (niet alleen in verse producten maar ook in voedsel in blik);
  - POP's (dioxinen, PCB en andere organische halogeenverbindingen) in eieren (rekening houdend met het type houderij en de mogelijke toegang tot een uitloopruijme in de vrije lucht), in vis (vers of verwerkt, gekweekt of bekomen via zeevisserij), en in voeder voor gekweekte vis;
  - nitraten in voorgesneden sla, babyvoeding en fijne vleeswaren;
  - contaminanten en residuen van bestrijdingsmiddelen in plantaardige margarine en olie.
- De programmatie lijkt te omvangrijk met betrekking tot PCB's in diervoeders.
- Bij alle analyses naar dioxines in levensmiddelen van dierlijke oorsprong zouden tegelijk ook analyses moeten verricht worden naar de aanwezigheid van dioxineachtige PCB's.
- Vanwege de ogenschijnlijke heropflakking van moederkoorn zouden visuele controles op graangewassen moeten worden gepland.
- Bijzondere aandacht zou moeten worden besteed aan babyvoeding.
- Bijzondere aandacht zou moeten worden besteed aan een aantal voedingsaspecten zoals:

- het vitaminen- en spoorelementengehalte in levensmiddelen en in het bijzonder van babyvoeding;
- het gehalte aan mono-onverzadigde ‘trans’ vetzuren (met onderscheid tussen de isomeren);
- de verhouding tussen omega-6- en omega-3-vetzuren;
- de gezondheidskwaliteit van functionele voeding (voorbeelden: gehalten aan fytoosterolen, omega-3-vetzuren, prebiotica, probiotica, vitaminen, spoorelementen, polyfenolen, carotenoïden, andere anti-oxidantia, ...);
- de samenstelling van voedingssupplementen (capsules, pillen, poeders, ...)

Aanbevelingen

Om een omstandiger advies te kunnen uitbrengen over de volgende programmaties, doet het Wetenschappelijk Comité de volgende aanbevelingen:

1. De stoffen die in het monitoringplan aan bod komen, moeten worden onderverdeeld in thematische fiches zoals in de hierna volgende tabel aangegeven (deze tabel is niet noodzakelijk volledig waar het de vermelde gebieden en fiches betreft) :

Gebied	Thematische fiches
Levensmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> - Contaminanten* in levensmiddelen - Residuen van bestrijdingsmiddelen in levensmiddelen - Residuen van diergeneesmiddelen in levensmiddelen - Additieven in levensmiddelen - Gewaarborgde voedingswaarden in levensmiddelen
Levende dieren	<ul style="list-style-type: none"> - Residuen van diergeneesmiddelen in levende dieren.
Diervoeders	<ul style="list-style-type: none"> - Contaminanten* in diervoeders - Residuen van bestrijdingsmiddelen in diervoeders - Residuen van diergeneesmiddelen in diervoeders - Additieven in diervoeders
Grondstoffen	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Conformiteitscontrole van gewasbeschermingsmiddelen</i> - <i>Conformiteitscontrole van meststoffen en bodemverbeteraars</i>
<p><i>*: onder contaminanten wordt verstaan: dioxinen, PCB's, mycotoxinen, andere toxinen dan mycotoxinen, zware metalen, nitraten, met de verwerking verband houdende contaminanten, door de verpakking afgegeven contaminanten...</i></p>	

Voor de gebieden levensmiddelen, levende dieren en diervoeders moeten de thematische fiches conform het in bijlage 1 weergegeven model worden opgemaakt. Voor het gebied grondstoffen moet de opmaak aangepast zijn aan de aard van de geanalyseerde parameters.

2. De kwantitatieve resultaten van de programmatie van het FAVV over het afgelopen jaar moeten aan het Wetenschappelijk Comité worden toegezonden in de vorm die wordt aanbevolen in advies 2003/02 bis betreffende de programmatie van chemische analyses van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor 2003. Deze informatie moet aanwezig zijn om een op een geactualiseerde risico-analyse gesteunde evaluatie van de programmatie mogelijk te maken. Alle relevante informatie komende van organismen anders

dan het FAVV, en ter beschikking gesteld aan het FAVV, zou tevens aan het Wetenschappelijk Comité moeten doorgegeven worden.

3. De terminologie gebruikt om de opgespoorde stoffen aan te duiden, moet worden geharmoniseerd zodat steeds dezelfde benaming wordt gebruikt voor eenzelfde stof die in verschillende matrices wordt opgespoord. Bovendien mag de gebruikte benaming geen blijk geven van dubbelzinnigheid omtrent de precieze aard van hetgeen daadwerkelijk wordt opgespoord. Desgevallend moet melding worden gemaakt van de congenere, isomeren, afbraakproducten ... die in de analyse zijn vervat.

4. Er moeten indicatieve gegevens worden verstrekt omtrent de verdeling van het budget tussen de gebieden waarop de chemische analyses betrekking hebben, bijvoorbeeld in de vorm van de opgave van het budget voor elke in punt 1 vermelde thematische fiche. Indien relevant, is het wenselijk dat de financieringsbron wordt vermeld (overheidsgeld of financiering door de sector) aangezien dit in bepaalde gevallen verhelderend kan zijn. De globale verdeling van het programmatiebudget tussen de microbiologische en chemische analyses moet eveneens worden medegedeeld.

5. Bij de vaststelling van het aantal analyses dat moet worden uitgevoerd voor elke combinatie van een stof en een matrix, moeten de aandelen respectievelijk voortvloeiend uit Europese verplichtingen en uit nationale initiatieven duidelijk worden aangegeven (zie voorbeeldfiche in bijlage 1).

6. De programmatieprojecten zouden voor de zomervakantie bij het Wetenschappelijk Comité moeten worden ingediend zodat een advies kan worden uitgebracht voordat de desbetreffende oefening aanvat.

Bijlage 1 : Model thematische fiche voor programmatie.**Bij de thematische fiche betrokken gebied (1) :**

<i>Stof (2)</i>	<i>In de bepaling vervatte isomeren, congenere, afbraakproducten...</i>	<i>Matrix (3)</i>	<i>Gecontroleerde plaats of marktdeelnemer</i>	<i>Totaal aantal monsters</i>	<i>Minimum aantal monsters opgelegd door de Europese wetgeving</i>	<i>Geldende norm</i>	<i>Referentie norm : richtlijn, verordening of, bij gebrek daaraan, nationaal besluit.</i>

(1) : De aanduidingen gebruiken van de thematische fiches die voorkomen in de 2de kolom van de tabel onder punt 1 van de aanbevelingen.

(2) : of, bij gebrek daaraan, screeningsmethode, multiresidumethode of andere vermeldingen. In dergelijk geval, wanneer de analyse geen betrekking heeft op een afzonderlijke stof maar op een groep van stoffen, moet aan de fiche een bijlage worden gevoegd waarin een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving wordt gegeven van de stoffen die aan de hand van de methode kunnen worden teruggevonden.

(3) : de benaming moet zo nauwkeurig mogelijk zijn.